

Kriisinhallintakeskus CMC Finlandin kestävyys- ja vastuullisuuskatsaus 2025

1. Johdanto

Siviilikriisinhallinnalla ja vaalitarkkailulla edistetään kestäväen kehityksen tavoitteita, erityisesti rauhaa, oikeudenmukaisuutta, hyvää hallintoa sekä eriarvoisuuden vähentämistä. Suomessa näihin tehtäviin lähetettävien asiantuntijoiden rekrytoinnista ja koulutuksesta vastaa Kriisinhallintakeskus CMC Finland.¹ Vastuullisuuden ja kestävyiden edistäminen on keskeinen osa myös CMC:n arvoja, ja kestäväen kehityksen periaatteet ohjaavat niin kansainvälistä kuin kotimaan toimintaamme laaja-alaisesti.

Kestävyys- ja vastuullisuustyötämme ohjaavat YK:n Agenda 2030 -tavoitteet, Suomen ja EU:n kestäväen kehityksen linjaukset sekä Suomen 1325- ja 2250-toimintasuunnitelmat. CMC:llä on myös oma kestäväen kehityksen strategia, jonka uudistimme vuoden 2025 aikana kaudelle 2026–2030. Strategian toteutumista tukee ja seuraa ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä. Toteutumista tukee ja seuraa ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä.

- [Kriisinhallintakeskuksen kestävyys- ja vastuullisuusstrategia 2026–2030 \(pdf\)](#)

Vuonna 2025 CMC:n lähettämänä työskenteli keskimäärin 107 siviilikriisinhallinnan asiantuntijaa.² Kansainvälisiin vaalitarkkailutehtäviin lähetettiin yhteensä 51 asiantuntijaa. Kuten edeltävinä vuosina, toimintaympäristö oli monin paikoin haastava heikon turvallisuustilanteen ja poliittisen epävakauden vuoksi. Esimerkiksi Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Gazan konflikti sekä yhä voimistuneet hybridivaikuttamisen muodot, kuten disinformaation levittäminen, vaikeuttivat siviilikriisinhallintaoperaatioiden ja vaalitarkkailumissioiden toimintaa ja lisäsivät asiantuntijoiden työhön liittyviä riskejä.

Valtiokonttorin koordinoiman kestävyysraportoinnin³ päättymisen jälkeen olemme uudistaneet raportoinnin muotoa, minkä tuloksena syntyi tämä Kestävyys- ja vastuullisuuskatsaus. Katsauksessa käydään läpi esimerkkejä toimintamme positiivisista vaikutuksista (kädenjälki) sekä siitä aiheutuvista haittavaikutuksista (jalanjälki).

¹ CMC Finland on sisäministeriön yhteydessä toimiva asiantuntijaorganisaatio, joka vastaa suomalaisten asiantuntijoiden koulutuksesta, rekrytoinnista ja lähettämisestä kansainvälisiin siviilikriisinhallinta- ja vaalitarkkailutehtäviin sekä tekee alan tutkimus- ja kehittämistyötä. Vuonna 2025 keskuksessa työskenteli 25 henkilöä.

² Luku on keskiarvo tehtävissä palvelleiden määristä. Asiantuntijamäärä vaihtelee viikoittain, kun toiset kotiutuvat ja uusia asiantuntijoita aloittaa tehtävissä eri aikoina.

³ Edelliset raporttimme löytyvät [verkkosivuiltamme](#).

2. Kädenjälki

2.1. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen

Edistämme sukupuolten tasa-arvoa ja naisten osallistumista siviilikriisinhallintatehtäviin erityisesti asiantuntijoiden rekrytoinnilla ja koulutuksilla. Myös siviilikriisinhallintaorganisaatiot ja vaalitarkkailumissiot pyrkivät valtavirtaistamaan sukupuolinäkökulman kaikkeen toimintaansa. Vuonna 2025 kotiutuneista asiantuntijoista moni koki tasa-arvonäkökulman edistämisen etenkin operaation sisällä itsestään selvästi tärkeäksi ja aiheen merkitystä oli nostettu esiin esimerkiksi kollegoiden kesken. Gender- sekä naiset, rauha ja turvallisuus -näkökulmat on sisällytetty kaikkeen CMC:n tarjoamaan perus- ja syventävään koulutukseen. Vuonna 2025 kaikkien järjestämämme kurssien osallistujista naisia oli 43 %. Siviilikriisinhallinnan peruskurssille, jonka suorittamista suositellaan vahvasti ennen hakeutumista siviilikriisinhallintatehtäviin, osallistui tasaisesti naisia ja miehiä (50 %/50 %). Kurssien kouluttajista naisia oli 62 %.

Siviilikriisinhallinnan ja vaalitarkkailun rekrytoinneissa pyrimme tavoitteellisesti saavuttamaan ja ylläpitämään naisten 50 prosentin osuutta⁴ lähetetyistä asiantuntijoista. Vuonna 2025 siviilikriisinhallintatehtäviin lähettämistämme asiantuntijoista keskimäärin 44 % oli naisia, naisten osuuden vaihdella 39 ja 48 prosentin välillä vuoden aikana. Naiset eivät kuitenkaan jakaudu tasaisesti eri tehtävälajoille, kuten on huomattu vuoden 2024 1325-selvityksessä. Vaalitarkkailijoista 49 % oli naisia. Lisäksi CMC pyrkii lähettämään asiantuntijoita erityisesti seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan (SGBV) torjumista sekä gender- ja naiset, rauha ja turvallisuus -näkökulmia edistäviin tehtäviin. Vuoden 2025 aikana suomalaisia asiantuntijoita työskenteli yhteensä 15 siviilikriisinhallintatehtävässä, joiden päätavoite oli edistää tasa-arvoa tai naiset, rauha ja turvallisuus -teemaa. Näistä henkilöistä kuusi oli miehiä ja yhdeksän naisia. Suomen tavoite kymmenestä samanaikaisesta asiantuntijasta toteutui osan aikaa vuodesta, mutta ei läpi koko vuoden.

- [Lue lisää vuonna 2024 toteutetusta selvityksestä: Toteutuivatko Suomen 1325-tavoitteet? \(pdf\)](#)

Vuonna 2025 laadimme uuden siviilikriisinhallinnan ja vaalitarkkailun asiantuntijoita koskevan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, jonka toimenpiteillä vahvistetaan sekä asiantuntijoiden osaamista että CMC:n toimintakykyä näiden teemojen osalta. Lisäksi olimme mukana järjestämässä 1325-päätöslauselman 25-vuotisjuhlaseminaarin yhteistyössä mm. Suomen Naiset, rauha ja turvallisuus -verkoston, ulkoministeriön, CMI — Martti Ahtisaari Peace Foundationin ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kanssa. Seminaariin osallistui noin 400 henkilöä.

⁴ Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean (2021) suositus tavoite 50/50 naisia ja miehiä.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162943>

2.2. Eriarvoisuuden vähentäminen maiden sisällä ja niiden välillä

Edistämme eriarvoisuuden vähentämistä erityisesti asettamalla ehdolle ja lähettämällä asiantuntijoita Etyjin ja EU:n lyhyt- ja pitkäaikaisiin vaalitarkkailutehtäviin. Vaalitarkkailulla tuetaan demokratiakehitystä, ihmisoikeuksia ja tasavertaista osallistumista kohdemaissa.

Vaalitarkkailuorganisaatiot painottavat, että yhdenvertaisuusnäkökohdat tulee huomioida jäsenmaiden asettaessa henkilöitä ehdolle vaalitarkkailutehtäviin. Itse vaalitarkkailutehtäviin sisältyy lisäksi olennaisesti erilaisten vähemmistöryhmien, kuten vammaisten henkilöiden tai etnisten vähemmistöjen, osallistumismahdollisuuksien tarkkailu ja raportointi ehdokkaaksi pääsemisen ja äänestämisen osalta.

Vuonna 2025 CMC lähetti vaalitarkkailutehtäviin 51 henkilöä (M: 51 %; N: 49 %), jotka työskentelivät 13:ssa eri vaalitarkkailumissiossa. Lisäksi lähetimme yhden henkilön vaalitarkkailukoulutukseen, jolla tuetaan asiantuntijan valmiuksia tehtävään. Eriarvoisuuden vähentämiseen vaikutettiin vaalitarkkailun lisäksi myös siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden rekrytoinnilla. Kriisinhallintakeskuksen lähettämät ihmisoikeusasiantuntijat vahvistivat siviilikriisinhallintaorganisaatioiden kyvykkyyttä edistää ihmisoikeusnäkökulman valtavirtaistamista operaation sisällä sekä toimialueillaan. Vuonna 2025 CMC:n lähettämänä oli kolme ihmisoikeusneuvonantajaa EU-operaatioissa.

Edistimme myös nuorempien asiantuntijoiden rekrytoitumismahdollisuuksia vuonna 2025 avaamalla 11 EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioiden Young Professional Experts -tehtävää. Kolme suomalaista asiantuntijaa tuli valituksi näihin tehtäviin. EU:n pilottiohjelma tarjoaa 18–32-vuotiaille EU-jäsenmaiden kansalaisille mahdollisuuden kartuttaa kokemusta kansainvälisissä siviilikriisinhallintatehtävissä uransa alkuvaiheessa.

2.3. Ilmasto- ja ympäristöturvallisuus siviilikriisinhallinnassa

Vuoden 2025 aikana EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioissa CMC:n lähettämänä toimi yksi ympäristöneuvonantaja ja yksi ympäristöriskien teemojen parissa toimiva asiantuntija.

Vaikutimme ilmastoturvallisuuden huomioimiseen siviilikriisinhallinnassa tekemällä yhteistyötä eurooppalaisten sisarorganisaatioidemme kanssa. Jatkoimme vuonna 2022 aloitettua ilmastoturvallisuuden työpajasarjaa yhteistyössä Folke Bernadotte Academyn (FBA), Tukholman rauhantutkimusinstituutin (SIPRI) ja Centre for International Peace Operations:in (ZiF) kanssa. Järjestimme yhteistyössä myös työpajan rauhanoperaatioissa työskenteleville ilmastoasiantuntijoille. Työpajakeskusteluiden pohjalta koottiin suosituksia, joita järjestäjät ja osallistajat voivat hyödyntää työssään. Lisäksi CMC osallistui myös ”Nordic Workshop on a Comprehensive and Cooperative Approach to Environmental Security” -työpajaan, jonka järjestivät SIPRI ja Ulkopoliittinen instituutti. Työpajassa kehitettiin muun muassa keinoja huomioida ympäristöriskien kriisinhallinnassa.

Olemme sisällyttäneet siviilikriisinhallinnan peruskurssiin ympäristöä ja ilmastoa koskevia teemoja, mikä tukee tulevien asiantuntijoidemme valmiuksia huomioida teemat myös operaatioalueilla

toimiessaan. Lisäksi kehitimme keinoja siviilikriisinhallintaan liittyvien ilmatoriskien tunnistamiseen sekä keinoihin hyödyntää operaatioissa kertyvää asiantuntijatietoa varautumisen tueksi myös Suomessa. Swecon kanssa yhteistyössä toteutettu julkaisu avasi Suomeen suunnattujen suositusten lisäksi myös EU:n ja YK:n toimia ilmastonmuutoksen huomioimiseksi kriisinhallinnassa. Julkaisu pohjautui aiemmin tehtyyn laajempaan selvitykseen.

- [Lue Sweon kanssa toteutettu julkaisu: Siviilikriisinhallinta ja ilmastoturvallisuus – kohti vahvempaa varautumista \(pdf\)](#)
- [Lue laajempi selvitys: TKI-selvitys aiheesta Sisäisen turvallisuuden osaamisen parantaminen ilmastonmuutoksessa \(STOPPI\) \(pdf\)](#)

2.4. Rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon edistäminen kansainvälisesti ja kotimaassa

Lähekkämmme siviilikriisinhallinta-asiantuntijat työskentelevät EU:n, YK:n, Etyjin, Naton, Euroopan neuvoston ja muiden kansainvälisten organisaatioiden tehtävissä, joissa edistetään rauhaa, oikeudenmukaisuutta ja hyvää hallintoa monipuolisesti. Vuonna 2025 CMC:n lähettämänä työskenteli samanaikaisesti keskimäärin 107 siviilikriisinhallinnan asiantuntijaa tarkkailu-, neuvonanto- ja koulutustehtävissä poliisitoimen, oikeushallinnon, rajaturvallisuuden, tullihallinnon, rikosseuraamusalan, poliittisen analyysin, ihmisoikeuksien ja viestinnän tehtävissä. Vuonna 2025 kotiutuneista asiantuntijoista näki rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon tukemisen olevan siviilikriisinhallintaoperaatioiden ydintä. Hyvin konkreettisina esimerkkeinä tuotiin esiin muun muassa operaatioiden projektitoimintaa, jolla on esimerkiksi järjestetty meriturvallisuuskoulutuksia Somaliassa ja pyritty tuomaan poliisia lähemmäksi kansalaisia Ukrainassa.

Myös kotimaassa toimimme hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Vuonna 2025 toteutetussa laillisuusarvioinnissa ei tullut esiin huomautettavia asioita eikä CMC:stä tehty kanteluita viranomaisille. Siviilikriisinhallinnan peruskurssi sisältää teemat oikeusvaltioperiaate ja hyvä hallinto sekä Nuoret, rauha ja turvallisuus. Vuonna 2025 julkaisimme *Nuorten vuoro* -blogisarjassa seitsemän tekstiä, joista osa oli suunnattu nuorille ja osa lähetetyille asiantuntijoille. Tammikuussa järjestimme FBA:n ja ZiF:n kanssa asiantuntijoille Nuoret, rauha ja turvallisuus (YPS) -agendasta keskustelutilaisuuden, jossa jaettiin parhaita käytäntöjä nuorten huomioimiseen ja osallistamiseen. Keskustelu sai jatkoa marraskuussa, kun CMC, FBA, ZiF ja EU:n siviilioperaatioiden päämaja (CivOpsHQ) järjestivät keskustelun YPS-agendasta EU:n siviilikriisinhallinnassa EU YPS-konferenssin yhteydessä. Keskustelu painottui YPS Mini-konseptin operationalisointiin ja siihen osallistui operaatioiden sekä EU:n ulkosuhdehallinnon työntekijöitä.

2.5. Yhteistyö ja kumppanuudet: Konfliktimaiden valmiuksien kehittäminen siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden tuella

Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoilla on operaation mandaatista riippuen usein mahdollisuus suoraan yhteistyöhön kohdemaan viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Neuvonta- ja mentorointitehtävissä työskentelevät siviilikriisinhallinta-asiantuntijat voivat tukea paikallisia viranomaisia huomioimaan myös kestävä kehityksen tavoitteet paremmin omassa työssään.

Tämän osalta on kuitenkin keskeistä ottaa lähtökohdaksi paikallisten tarpeet. Esimerkiksi Somaliasta vuonna 2025 kotiutuneista asiantuntijoista osa toi esiin, ettei paikallisilla viranomaisilla ole halua keskustella ilmastoteemoista, koska monet muut haasteet ovat heille huomattavasti akuutimpia. Samoin erilaiset näkemykset muun muassa gender-teemoista edellyttävät asiantuntijoilta kulttuurista lukutaitoa ja hienovaraisuutta.

Paikallisten valmiuksia tuettiin myös CMC:n järjestämän koulutuksen kautta, kun kutsuimme siviilikriisinhallinnan peruskursseille operaatioiden paikallista henkilökuntaa Irakista, Moldovasta, Ukrainasta ja Uzbekistanista. Paikallisen henkilökunnan osallistuminen kurssille tukee myös suomalaisten asiantuntijoiden oppimista tuomalla uusia näkökulmia keskusteluihin. CMC myös paransi valmiuksiaan tarjota YK:n siviilikriisinhallintakoulutusta, kun koulutusasiantuntijamme pätevoityi sertifioiduksi kouluttajaksi YK:n rauhanturvaoperaatioiden *Core Pre-Deployment Training Material* -koulutuksiin.

Olemme mukana kansainvälisessä Peacebuilding and Local Knowledge Network -verkostossa, joka pyrkii lisäämään rauhanoperaatioiden vaikuttavuutta edistämällä paikallistiedon käyttöä. Vuonna 2025 CMC:n lähettämät asiantuntijat testasivat hankkeessa kehitettyä itsearviointityökalua. Lisäksi osallistumme myös kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön Global Alliance for Peace Operations – verkostossa, joka tuottaa tutkimukseen perustuvia politiikkasuosituksia YK:n rauhanturvaoperaatioiden kehittämiseksi.

- [Lisätietoa Peacebuilding and Local Knowledge Network –verkostosta Konstanzin yliopiston verkkosivuilla](#)
- [Lisätietoa Global Alliance for Peace Operations –verkostosta verkoston verkkosivuilla](#)

3. Jalanjälki

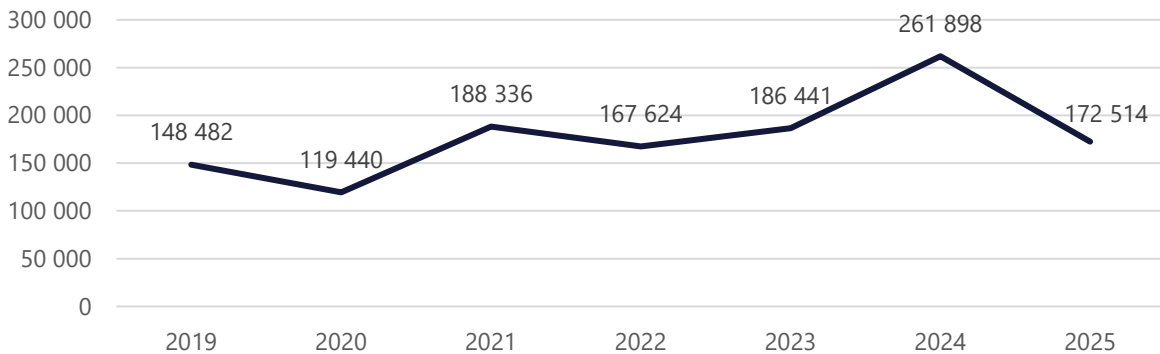
CMC pyrkii vähentämään toimintansa ympäristöjalanjälkeä huomioimalla kestävyys- ja vastuullisuusnäkökulmat kaikissa hankinnoissaan sisäasiainhallinnon hankintaohjeen sekä CMC:n sisäisen hankintaohjeen mukaisesti. Ohjeen mukaan esimerkiksi varusteiden kuljetuksissa suositetaan mahdollisuuksien mukaan vähäpäästöisempiä vaihtoehtoja, kuten maakuljetuksia lennättämisen sijaan, ja varusteita palautetaan ja hyödynnetään uudelleen aina kun se on mahdollista. Koulustustoiminnassa käytetään asiantuntijoilta palautuneita varusteita, joita myös huolletaan ja korjataan aktiivisesti käyttöön pidentämiseksi. Lisäksi koulutusjärjestelyissä, kuten majoituksessa ja ruokailussa, otetaan huomioon kestävä valinnat, kuten ympäristösertifioinnit ja julkiset kulkuyhteydet.

- [Sisäasiainhallinnon hankintaohje julkaisuarkisto Valtossa](#)

Merkittävin osuus Kriisinhallintakeskuksen toiminnasta aiheutuvasta ilmastokuormituksesta kuitenkin syntyy operaatioihin osallistuvien asiantuntijoiden lennoista toimialueelle sekä

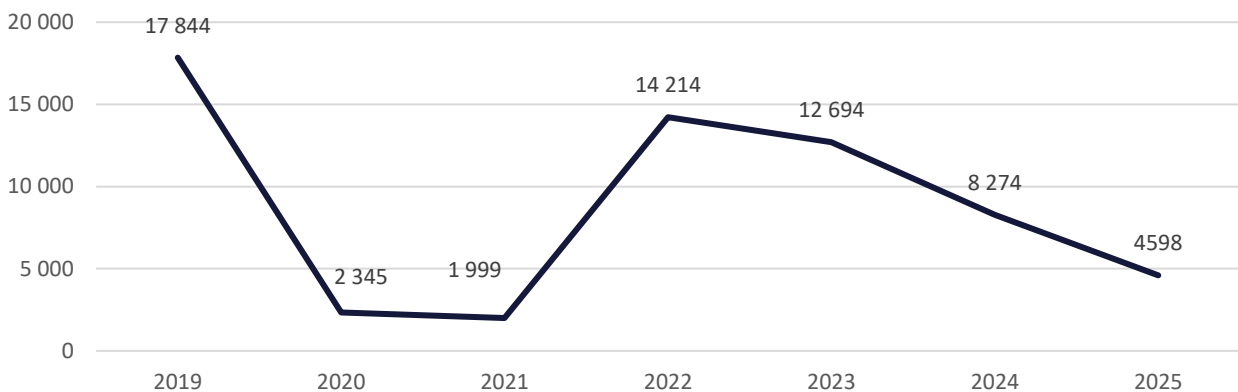
huoltolennoista Suomeen. Vuonna 2025 asiantuntijoiden⁵ lennoista toimialueille ja lakisääteisistä huoltolennoista kotimaahan syntyi hiilidioksidipäästöjä noin 173 tonnia⁶, joka on 0,8 tonnia asiantuntijaa kohti. Vuonna 2024 vastaava luku oli 1,1 tonnia.⁷

Asiantuntijoiden lennot CO₂, kg

Siviilikriisinhallintatoiminnan luonteen vuoksi lentojen merkittävä vähentäminen ei ole asiantuntijoiden kohdalla mahdollista. Asiantuntijoilla on lakisääteinen oikeus kahteen edestakaiseen huoltolentoon toimialueelta Suomeen vuodessa, ja huolenpitovelvoitteen näkökulmasta on tärkeää, että asiantuntijoilla on mahdollisuus poistua toimialueelta. Vuodesta 2024 lähtien sisäministeriö ei ole tehnyt koko hallinnonalan hiilijalanjälkilaskentaa. CMC:llä ei ole resursseja tehdä omaa laskentaansa itsenäisesti, joten esimerkiksi tiloista ja hankituista palveluista, kuten IT-palveluista ja työterveyshuollosta, aiheutuvia päästöjä ei voitu seurata. Seuraamme kuitenkin edelleen päästöjä henkilöstön ulkomaan virkamatkojen osalta.

CMC henkilöstön lennot CO₂, kg

⁵ Kriisinhallintakeskus vastaa siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden ja Etyj-vaalitarkkailijoiden matkajärjestelyistä. EU järjestää itse EU-vaalitarkkailijoiden matkat.

⁶ Asiantuntijoiden lentoihin käytettävä matkatoimisto vaihtui vuoden 2025 alussa, joten uuden matkatoimiston toimittamat lentopäästöjen tiedot on laskettu eri metodilla, kuin aikaisempina vuosina, vaikka metodologiat ovat lähellä toisiaan. Vuoden 2025 lentojen hiilidioksidipäästöt on laskettu metodologilla [IATA RP-1726 \(Industry Average Data\) without RF and without WTT kg CO₂e](#) . Aikaisemmin päästöjen laskennassa on käytetty [DEFRA-metodologiaa](#).

⁷ Vuoden 2025 aikana palvelussuhteessa olleet siviilikriisinhallinnan asiantuntijat sekä Etyjn vaalitarkkailijat. EU kattaa EU-vaalitarkkailijoiden lentokulut.

Henkilöstön virkamatkoja oli 36 lentosegmenttiä⁸ ja näistä syntyi hiilidioksidipäästöjä 4,5 tonnia kg. Matkojen määrä oli vähäisempi kuin edellisenä vuonna (58 lentosegmenttiä vuonna 2024), minkä lisäksi lennot olivat lyhyempiä ja toteutettiin vain Euroopan sisällä, jolloin myös hiilidioksidipäästöt pienenevät (8,3 tonnia vuonna 2024). Vuonna 2025 ei toteutettu operaatiovierailuja. Virkamatkoja on vähennetty merkittävästi, ja moniin kokouksiin osallistutaan etänä. Henkilöstön kotimaan virkamatkustuksessa suositaan valtion matkustussäännön mukaisesti julkisella liikenteellä (juna, bussi) tehtyjä matkoja.

4. Yhteenveto

CMC edisti kestävyys- ja vastuullisuustavoitteita monipuolisesti osana ydintoimintaansa vuonna 2025. Muun muassa sukupuolinäkökulma sekä ilmasto- ja ympäristöturvallisuus on sisällytetty kattavasti koulutukseen, ja naisten osuus kursseilla on ollut yli 40 %. Naisten osuus lähetetyistä asiantuntijoista on kansainvälisesti vertailtuna hyvällä tasolla. Asiantuntijat tukivat tehtävissään demokratiaa, ihmisoikeuksia ja paikallisten valmiuksien vahvistamista eri toimialoilla. Ilmasto- ja ympäristöturvallisuuden huomioimista edistettiin aktiivisesti yhteistyöhankkeissa, ja kotimaan toiminnassa on onnistuttu vähentämään virkamatkustuksen päästöjä sekä ylläpidetty kestäviä hankintakäytäntöjä.

Tunnistamme kuitenkin kestävyys- ja vastuullisuustyössämme myös useita kehittämiskohteita, kuten joidenkin siviilikriisinhallintatehtävien sukupuolittuneisuus sekä toimintamme kokonaispäästöjen seurannan puutteellisuus. Tiettyjen siviilikriisinhallintatehtävien, kuten poliisi- ja gender-neuvonantajien tehtävät, sukupuolittuneisuus heijastelee laajempaa yhteiskunnallista ilmiötä. Pyrimme kiinnittämään tähän huomiota ja edistämään tasaisempaa sukupuolijakaumaa muun muassa tuomalla esiin asiantuntijoiden kokemuksia ja kannustamalla asiantuntijoita hakemaan tehtäviin. Päästöjen kokonaisseurannan puuttumisesta huolimatta seuraamme jatkossakin lennoista aiheutuvia päästöjä. Palaamme kokonaispäästöjen seuraamiseen, mikäli se mahdollistetaan resurssien näkökulmasta jatkossa. Kokonaisuudessaan jatkamme edelleen toimintamme vaikutusten seuraamista ja kehittämistä vuonna 2025 päivitetyn Kestävyys- ja vastuullisuusstrategiamme mukaisesti.

- [Lue lisää kestävydestä ja vastuullisuudesta verkkosivuillamme](#)

⁸ Lentosegmentti tarkoittaa yksittäistä osuutta lentomatkastasta, joka kattaa matkan yhdeltä lentokentältä toiselle yhdellä lennolla.